

Եղեգնաձորի թիվ 2 հիմնական դպրոց

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Թեմա՝ ԹԵՍՏ: ԹԵՍՏԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐ Ը ԵՎ ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ

ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ:

ՀԱՅՏՈՐՈՇԻՉ ԹԵՍՏ

Ուսուցիչ՝ Նվարդ Հարությունյան

Ղեկավար՝ Աիդա Խալաթյան

Եղեգնաձոր 2022

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն-----	3
1.Թեստի տեսակները և կառուցման սկզբունքները-----	4
2. Հայտորոշիչ թեստ -----	8
Եզրակացություն-----	13
Գրականությանցանկ-----	14

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Ցանկացած ուսումնադաստիարակչական գործընթացի արդյունավետությունը պայմանավորված է առաջին հերթին գիտելիքների որակի ստուգմամբ և գնահատմամբ: Էլեկտրոնային և օնլայն ուսուցման պարագայում լայնորեն օգտագործվում է գիտելիքների ավտոմատացված ստուգումը, որն ապահովում է ստուգման ճկուն և զարգացած ձևերի կիրառումը:

Գիտելիքների ավտոմատացված ստուգումը հիմնված է մանկավարժական թեստերի օգտագործման վրա, որոնց կազմումը գիտատար ու աշխատատար խնդիր է և հիմնված է համապատասխան փորձառության ու հոգեֆիզիոլոգիական բնույթի բանական մոտեցումների վրա: Մանկավարժական թեստերի ստեղծման ուղղությամբ կատարվում են բազմաթիվ հետազոտություններ, որոնք նպատակաուղղված են թեստավորման գործընթացի ավտոմատացմանը և նրա ճշտության բարձրացման հարցերին:

Կրթական համակարգում , կիրառելով թեստավորման համակարգչային տեխնոլոգիաները, թեստերն օգտագործվում են ընդունելության քննությունների, գիտելիքների ընթացիկ ստուգման, կիսամյակային ստուգումների, հեռավար ուսուցման և քննությունների անցկացման գործընթացներում: Քննությունների համակարգչային թեստավորման ձևը թույլ է տալիս ստուգել տվյալ առարկայից ունեցած գիտելիքները , ապահովում է գնահատականի օբյեկտիվությունը, ազատում է ուսուցչին զրավոր աշխատանքների աշխատատար ստուգումներից:

1.ԹԵՍՏԵՐԻ ՏԵԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ԿԱՌՈՒՑՄԱՆ

ՄԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐԸ

Թեստերի կազմման գործընթացում գոյություն ունեն ճանաչողական չորս մակարդակներ:

Առաջին մակարդակում տեղի են ունենում ինֆորմացիայի ընկալում, ծանոթացում առարկային: Նրա նպատակն է օբյեկտների, երևույթների ճանաչումը:

Երկրորդ մակարդակում կատարվում է ոչ միայն ինֆորմացիայի ընկալում, այլև նրա մեխանիկական արտապատկերումը, որի նպատակն է ստացված ինֆորմացիայի փոխանցումը, վերապատմումը:

Երրորդ մակարդակում ինֆորմացիան ընկալվում, արտապատկերվում, վերլուծվում, գիտակցվում է և դրա հիման վրա ընդունվում: Երրորդ մակարդակի նպատակն է ստացված գիտելիքների գործնական կիրառումը զանազան իրավիճակներում:

Չորրորդ մակարդակում ստացված գիտելիքները ոչ միայն կիրառվում են, այլև դրանց հիման վրա ստեղծվում են նորերը: Չորրորդ մակարդակի բնորոշ հայտանիշը նոր գիտելիքների ստեղծագործական վերարտադրումն է:

Ճանաչողական գործունեության մակարդակներին համապատասխան՝ կարելի է առանձնացնել ստուգիչ առաջադրանքների չորս տեսակ:

Առաջին տեսակին են պատկանում այն առաջադրանքները, որոնք օժանդակում են ինֆորմացիայի յուրացումը ծանոթության մակարդակում : Օրնակ՝ արտադրանքը պահելու երաշխիքային ժամկետը, պահումների սահմանային նորմերը և այլ:

Երկրորդ տեսակին պատկանում են այն առաջադրանքները, որոնք ենթադրում են սովորողի կողմից ինֆորմացիայի յուրացումը և վերարտադրումը պարզ տրամաբանական գործողությունների մակարդակով:

Երրորդ տեսակին են պատկանում այն առաջադրանքները, որոնք ինֆորմացիայի յուրացման համար պահանջում են համեմատաբար բարդ տրամաբանական գործողություններ և ոչ ստանդարտ դրույթներում գործելու ունակություն: Ըստ

բովանդակության՝ այդպիսի առաջադրանքները հիմնականում պրոբլեմային են և ենթադրում են մեկնաբանության, փաստարկման և գնահատման գործողություններ:

Չորրորդ տեսակը պրոբլեմային առաջադրանքներ են, որոնք զարգացնում են արդյունավետությունը, ստեղծագործական գործունեությունը, այդ թվում՝ բարդ իրավիճակների վերլուծության, էվրիստական որոնման, պրոբլեմային հարցերի ձևավորման առաջադրանքները: Այդպիսի առաջադրանքները կարող են լինել մի քանի սկզբունքորեն ճիշտ և չափանմուշից չնչին տարբերվող պատասխաններ: Դրանից բացի շատ կարևոր է իմանալ, թե սովորողը ինչպես է հանգել այս կամ այն լուծմանը, պարզել նրա դատողությունների ընթացքը, ծանոթանալ նրա հաշվարկներին և կատարած ենթադրություններին: Այսպիսի պրոբլեմային առաջադրանքների կատարման և գնահատման համար օգտագործում են հիմնականում գրավոր աշխատանքներ:

Պրոբլեմային առաջադրանքների թեստային ձևով մշակումը և սովորողների ունակությունների ստուգման ավտոմատացումը բարդ գիտամեթոդական խնդիրներ են, որի լուծման ճանապարհներից մեկը համակարգչային իմիտացիոն գործարար խաղերի օգտագործումն է:

Իսկ ինչպիսի՞ն պետք է լինի թեստային առաջադրանքները: Գրավոր և բանավոր ստուգարքների և քննությունների ժամանակ օգտագործվող ավանդական հարցերը և խնդիրները, որպես կանոն, չեն կարող առանց փոփոխության կիրառվել թեստերի մեջ: Դրանց համար մշակվում են հատուկ առաջադրանքներ թեստային ձևով: Այդ աշխատանքը, ըստ աշխատատարության, դժվարության և կարևորության, կարելի համեմատել ուսումնական նոր առարկայի դասագրքի փուլ առ փուլ մշակման հետ: Փորձը ցույց է տալիս, որ կազմված առաջադրանքների մի զգալի մասը բազմակի վերամշակվում և խմբագրվում է: Սովորողների տարբեր խմբերի վրա ստուգումների արդյունքում հանվում են ամենահասարակ, ամենաբարդ և վատ ձևակերպված առաջադրանքները:

Ըստ սովորողի կողմից կատարվող գործողությունների բովանդակության՝ առաջադրանքները կարելի է բաժանել հետևյալ խմբերի.

.մեկ պատասխանի ընտրության,

.մի քանի պատասխանի ընտրության,

.երկու բազմությունների տարրերի մեջ համապատասխանության

հաստատման/որոնման/,

.առաջարկվող տարրերի շարքում ճիշտ հերթականության հաստատման,

.առաջարկվող տարրերի նպատակային դասավորման,

.բացթողումների լրացման,

.տեղադրման,

.պատասխանը կազմելու,

.պատասխանը հաշվելու:

Թեստային առաջադրանքները կարող են լինել՝

.հարցական,

.հաստատողական,

.տեքստային,

.աղյուսակային,

.գրաֆիկական և այլն:

Թեստային առաջադրանքների ձևի ընտրությունը կախված է ուսումնական առարկայից, թեստի նշանակումից, հաստատված սովորությունից,/ուսանողների մասնագիտացումից, / համակարգչային թեստավորման հնարավորություններից և այլն:

Ըստ անվանման՝ միևնույն ուսումնական առարկան տարբեր մասնագիտության ուսանողների համար անցնում են տարբեր ծավալներով: Դրանցից էլ կախված է նրանց համար թեստային տարբեր առաջադրանքներ մշակելու հարցը: Սովորաբար առավելություն են տալիս առաջադրանքների այն ձևերին, որոնց մեջ ճիշտ պատասխանը գուշակելու հավանականությունը մոտ է կամ հավասար է զրոյի: Քիչ հավանական է հաշվումներ պահանջող առաջադրանքների ճիշտ պատասխանների գուշակումը: Բավականին դժվար է նաև համապատասխանության հաստատման, ճիշտ հաջորդականության, ըստ ինչ-որ հայտանիշի դասավորման և լրացման առաջադրանքների ճիշտ պատասխանները միանգամից գուշակելը: Ամեն դեպքում մշակված թեստային առաջադրանքները պետք է ապահովեն սովորողների գիտելիքների

գնահատման օբյեկտիվությունը և հուսալիությունը: Թեստային առաջադրանքները պետք է բավարարեն հետևյալ պահանջները՝

.առարկայական մաքրություն, /ուսումնական առարկաների չհատվելու

պահանջը, այսինքն՝ առաջադրանքը պետք է պարունակի միայն տվյալ ուսումնական առարկայի վերաբերվող հարցեր/,

.բովանդակության տրամաբանական ճշտություն,

.լոկալ անկախություն,

.արդյունավետություն և այլն:

2. ՀԱՅՏՈՐՈՇԻՉ ԹԵՍՏ

Մենք արդեն գիտենք, որ հանրակրթության պետական նոր չափորոշիչով սահմանվել է սովորողների ուսումնառության արդյունքների գնահատման նոր սկզբունքներ, ներդրվել է գնահատման նոր մեթոդաբանություն:

Ըստ հանրակրթության պետական նոր չափորոշիչի հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում իրականացվում է միավորային և ձևավորվող գնահատում, իսկ տարրական դպրոցում միայն ձևավորող գնահատում:

Ներկայացնեմ ձևավորող գնահատման մեթոդաբանությունը հայտորոշիչ թեստի մշակման և կիրառման համատեստում, որը հնարավորություն է տալիս ուսուցչին և սովորողին պարզելու, որտեղ են գտնվում իրենց ուսումնական գործընթացը, ո՞ր ուղղությամբ և ինչպե՞ս պետք է շարժվել լավագույն արդյունքների հասնելու համար:

Ի՞ՆՉ Է ԹԵՍՏԸ

Թեստը խնամքով ընտրված, ուղղորդող ցուցումներով առաջարանքների կամ առանձին հարցերի շարք է:

Ի՞ՆՉ ՆՊԱՏԱԿՈՎ Է ԿԻՐԱՌՎՈՒՄ ԹԵՍՏԸ

Թեստը կիրառվում է սովորողների գիտելիքներն ու հմտությունները չափելու, ուսուցման արդյունքները մեկնաբանելու և ճշգրտելու նպատակով:

Ի՞ՆՉ Է ՀԱՐՑԸ

Հարցը առաջադրանքը կատարելու հանձնարարական է՝ համապատասխան ցուցումներով, որն ակնկալում է պատասխան:

ԻՆՉՊԻՄԻՆ ՊԵՏՔ Է ԼԻՆԻ ՀԱՐՑԸ

.Պարտադիր չէ, որ հարցն ուղեկցվի հարցական նշանով. առաջադրանքի հանձնարարականը կարող է ձևակերպվել նաև որպես անավարտ նախադասություն, հրահանգ:

.Կարևոր է, որ պահանջը ձևակերպվի պարզ, հասարակ և միանշանակ:

ԻՆՉԻՆ ՊԵՏՔ Է ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ ԴԱՐՁՆԵԼ ԹԵՍՏԸ ՄՇԱԿԵԼԻՄ

.ՈՒ՞մ պետք է ստուգել

.Ինչպիսի գիտելիքներ և հմտություններ ենք ստուգելու

.Ինչպե՞ս ենք օգտագործելու արդյունքները

.Ի՞նչ որոշումներ ենք կայացնելու արդյունքների հիման վրա

ԻՆՉՈՒ՞Ք Է ԿԻՐԱՌՎՈՒՄ ԹԵՍՏԸ

.Սովորողների գիտելիքների և մակարդակը նախապես ստուգելու նպատակով:

.Ուսուցման և ուսումնառության գործընթացը հայտորոշելու ու բարելավելու նպատակով:

.Ընդհանուր գիտելիքների ստուգման՝ ընտրության նպատակով/ մասնակցություն օլիմպիադաներին, ԲՈՒՀ-ի ընդունելություն և այլն/:

.Առարկայի չափորոշիչներով և համապատասխան ծրագրերով սահմանված գիտելիքների, հմտությունների վերաբերյալ հաշվետվություն ներկայացնելու նպատակով / թեմատիկ գրավոր աշխատանք/:

ՈՐՈ՞ՆՔ ԵՆ ԹԵՍՏԻ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

.նախնական, հայտորոշիչ/դիագնոստիկ/ թեստ

.ամփոփիչ թեստ

.ընդհանուր գիտելիքների ստուգման թեստ:

Համեմատելով նախնական և հայտորոշիչ թեստերը,նշենք նրանց ընդհանրություններն ու տարբերությունները:

Երկու թեստերում էլ օգտագործվում են տարբեր տիպի՝ բազմակի ընտրության, լրացման կարճ պատասխանով,համապատասխանեման առաջադրանքներ:Հարցերը պետք է ձևակերպվեն կարճ, պարզ և մատչելի:

Նախնական թեստերով ստուգվում են ընդհանուր գիտելիքներն անցած թեմաներից: Առաջադրանքները վերաբերվում են անցած տարբեր թեմաների: Բարդության աստիճանը լինի պարզից բարդ: Տևողությունը հարաբերականորեն երկար է:

Ե՞ՐԲ Է ԻՐԱԿԱՆԱՑՎՈՒՄ ՀԱՅՏՈՐՈՇՈՒՄԸ

.նյութը ուսումնասիրումից առաջ

.նյութի ուսումնասիրման ընթացքում

.նյութի ուսումնասիրումից հետո

Ո՞ՐՆ Է ՀԱՅՏՈՐՈՇՄԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ

Հետադարձ կապի ապահովման միջոցով ուսուցիչը և աշակերտը բարելավում են իրենց գործունեության որակը:

Ի՞ՆՉ Է ՀԱՅՏՈՐՈՇԻՉ ԹԵՍԱԸ

.հայտորոշման ձևերից մեկն է

.հիմնական նպատակն է որոշել՝ արդյոք սովորողն ընկալե՞լ է ուսումնասիրվող նյութը:

Ի՞ՆՉ ԽՆԴԻՐ Է ԼՈՒԾՈՒՄ ՀԱՅՏՈՐՈՇԻՉ ԹԵՍԱԸ

Թեստի միջոցով ուսուցիչը կարողանում է բացահայտել աշակերտի ուժեղ և թույլ կողմերը: Վեր են հանվում բացթողումները և մշակվում դրանց վերացման ուղիները:

Հայտորոշիչ թեստով ստուգվում են մեկ կամ երկու հիմնական գիտելիքներ կամ հմտություններ: Առաջադրանքներն ունեն որոշակի ուղղվածությունն վերաբերվում են նույն թեմային: Բարդության աստիճանը պետք է լինի պարզից միջին, այնպես, որ սովորողների մեծ մասի կողմից թեստը հաղթահարվի: Տևողությունը համապատասխանաբար կարճ է՝ մինչև 15րոպե:

Ընթացիկ հայտորոշիչ թեստի և հատկորոշիչների օրինակ.

Դասարան 4-րդ

Նպատակը՝ լեզվական գիտելիքների ստուգում

Առաջադրանքների ուղղվածությունը՝ ուղղագրություն, բառապաշար

Վերջնարդյունքները՝ գիտելիքը կիրառելու կարողություն

Բարդության աստիճանը՝ պարզ

Առաջադրանքների տիպը՝ մեկ ճիշտ պատասխանով համապատասխանեցում

Հարցերի քանակը՝ երկու

Առաջադրանքներին հատկացվող ժամանակը՝ 10րոպե

ԹԵՍՍ 1

1. Արտագրի՞ր ընդգծված բառերը՝ դատարկ վանդակի փոխարեն լրացնելով բաց թողնված տառը

կարապների .րամ

ընձու.տի նկար

գեղեցիկ արևածա.

դար.ին Սարգիս

2.Գտի՞ր և համապատասխանեցրու՞ տրված բառերի հականիշները.

ցերեկ	նեղ
փոքր	կարճ
գեղեցիկ	գիշեր
լայն	տգեղ
երկար	մեծ

Քանի որ նման թեստեր հաճախակի կարելի է կիրառել, կարևոր է մշակել ստուգման համար արագ և արդյունավետ տարբերակներ:Գործընթացը մեթոդապես ճիշտ կիրառելու դեպքում հնարավոր կլինի խնայել ժամանակը և ջանքերը:Օրինակ՝ ուսուցիչը առաջադրանքների պատասխանները գրել գրատախտակին կամ ցուցապաստառին և սովորողներին ցույց տալ թեստի կատարման ավարտից հետո:Սովորողները հնարավորություն կունենան համեմատելու իրենց աշխատանքի արդյունքները ճիշտ պատասխանների հետ և ինքնուրույն շտկել բացթողումները:Ստուգման տարբերակ է նաև դասընկերոջ հետ աշխատանքների փոխանակումը, փոխադարձ ստուգումը և քննարկումը:Ուսուցիչը կարող է թեստում ներառված բովանդակությունը ներկայացնել մի փոքր այլ տարբերակով և սովորողները ոչ թե մեխաանիկորեն, այլ մտավոր աշխատելով հասկանան, ճիշտ են կատարել աշխատանքը թե՛ ոչ:

ԹԵՍՏ 2

1.Ստուգվող բառերը գտի՞ր նախադասություններում:

.Կռունկները երամ-երամ չվեցին տաք երկրներ:

.Մեր կենդանաբանական այգում ընձուղտներ չկան:

.Ցուցահանդեսում ներկայացված են հայ դարբինների գեղեցիկ աշխատանքները:.

.Այսօր արևածագը 6:18 րոպեին էր:

2.Հականիշ բառերը կարելի է գործածել նույն նախադասության մեջ:

.Գիշեր- ցերեկ լսվում է գնացքների անիվների ձայնը:

.Վարդավառին մեծ ու փոքր դուրս են գալիս փողոց:

.Երեխաները Զատիկի ծառից կախեցին լայն ու նեղ ժապավեններ:

.Ամռանը մեզ մոտ լինում են երկար, ձմռանը՝ կարճ ցերեկներ:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Գնահատման գործընթացի այս ձևերն ունեն մի շարք առավելություններ: Ինքնագնահատման և փոխադարձ գնահատման միջոցով սովորողները տեղեկանում են իրենց թույլ և ուժեղ կողմերի, բացթողումների և աշխատանքներում թույլ տված սխալների մասին: Հնարավորություն են ունենում դրսևորելու և զարգացնելու որոշակի կարողություններ՝ վերլուծելու, համադրելու, պլանավորելու, ինքնաարտահայտվելու, գնահատելու և այլն: Ինչպես նաև անձնային որակներ՝ համբերատարություն, նպատակասլացություն, ինչպես նաև հանդուրժողականություն, օբյեկտիվություն, արդարամտություն և այլն:

Հայտորոշիչ թեստը միտված է բարելավված ուսուցումն ու ուսումնառությանը: Հայտորոշիչ թեստը հայտորոշման գործիք է, որի հիմնական նպատակը ուսուցման փուլի սկզբում կամ ընթացքում նյութի յուրացման աստիճանը որոշելն է՝ սովորողների կարիքները հստակեցնելու և ուսուցման գործընթացը բարելավելու նպատակով:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Միքայելյան, Ս. Միքայելյան, Ընթացիկ գնահատման նոր համակարգը որպես կրթության որակի բարելավման միջոց, Երևան 2010:
2. Ս.Վարդույան և ուրիշներ, Ժամանակակից մանկավարժական մոտեցումներ, Երևան, 2009
3. Համացանց
4. Վերապատրաստման դասընթացների նյութեր
5. Ա.Վ. Ալխուտովա, Ի. Յու. Օրեշկինա, Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը
կրտսեր դպրոցում: